

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ДОДАТНУ ВАРТІСТЬ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Н. Геркіял, студента групи МгОП-1-20

Керівник: к. е. н., доцент О. Ткаченко

Дніпровський державний

аграрно-економічний університет

Функціонування будь-якого суб'єкта господарювання супроводжується сплатою податкових платежів, які мають обов'язковий характер, а отже, підприємство не може повністю відмовитися від податкових витрат. Однак, воно може оптимізувати суму цих видатків, особливо шляхом належної організації податкового менеджменту на підприємстві, зокрема організації його складової частини – ефективної системи податкового обліку.

Основним нормативно-правовим актом, який на сьогодні в Україні регулює питання нарахування та сплати податків та зборів та інших обов'язкових платежів є Податковий кодекс України (далі – ПКУ), відповідно до якого «податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників» [3].

Податок на додану вартість (ПДВ) — це непрямий податок, який входить до ціни товарів (робіт, послуг) і сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент). При здійсненні операцій з контрагентами виникає:

1. Податковий кредит — це сума, на яку платник ПДВ має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду, визначена згідно з ПКУ.

2. Податкове зобов'язання — загальна сума податку, отримана або нарахована платником у звітному періоді. Під час нарахування ПДВ із застосуванням методу «нарахування», відповідно до якого дата виникнення податкових зобов'язань і податкового кредиту за ПДВ - це дата фактичного відвантаження або отримання товарно-матеріальних цінностей, операції з отримання або видачі авансу не призводять до виникнення податкового зобов'язання й податкового кредиту за ПДВ.

Відповідно до Інструкції «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств й організацій» [2] облік ведеться на пасивному рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» в розрізі субрахунків: 641

«Розрахунки за податками»; 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»; 643 «Податкові зобов'язання»; 644 «Податковий кредит».

Податковим законодавством встановлено наступні ставки ПДВ, як: 0%, 7%, 20% та 14%. Для сільськогосподарських товаровиробників основною ставкою була в розмірі 20%, зараз застосовується і знижена – 14%, у зв'язку з прийняттям Закону України від 17 грудня 2020 року № 1115-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції» (далі – Закон № 1115), згідно з яким за ставкою ПДВ у розмірі 14 відсотків оподатковуватимуться операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими товарними позиціями згідно з УКТ ЗЕД: 0102; 0103, 0104 10, 0401 (в частині молока незбираного), 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1201, 1204 00, 1205, 1206 00, 1207, 1212 91 (далі – операції з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції), крім операцій з ввезення на митну територію України товарів, визначених у пункті 197.18 статті 197 ПКУ[4].

Для платників ПДВ податкова накладна є тим головним документом, який дає право формувати податковий кредит. Податкова накладна – це документ, яким користуються платники ПДВ для обліку податкового зобов'язання та податкового кредиту. Для того, щоб покупцю отримати право на податковий кредит, податкову накладну необхідно зареєструвати у єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН). В кінці звітного періоду податковими агентами складається податкова декларація з ПДВ, яка складається: із заголовної частини із загальною інформацією про платника; розділу І «Податкові зобов'язання»; розділу ІІ «Податковий кредит»; розділу ІІІ «Розрахунки за звітний період»; заключної частини, у якій проставляються спеціальні позначки, у тому числі про подання разом із декларацією додатків або інших документів, а також наводиться інформація про коригування від'ємного значення.

Завдання організації обліку розрахунків за податками на сільськогосподарських підприємствах, зокрема ПДВ полягає в чіткому документуванні даних розрахунків за податками; своєчасної та повної реєстрації даних первинного обліку розрахунків за податками в реєстрах; правдивому відображенні інформації щодо зобов'язань по розрахунках за податками в бухгалтерській та податковій звітності.

У сучасних умовах господарювання обчислення та сплата податків є доволі складною і відповідальною процедурою. Це пояснюється не тільки правильністю визначення розмірів податкових платежів за певний податковий період та їхнього вчасною сплатою, а й необхідністю використання значних коштів та часу на організацію, а також ведення платником податків податкового обліку. Правильно організований та методично побудований облік розрахунків за ПДВ на сільськогосподарських підприємствах з урахуванням

галузевих особливостей оподаткування є запорукою недопущення на практиці помилок, наслідком якого є нарахування штрафних санкцій.

Організація податкового обліку - це діяльність в межах підприємства зі створення і постійного впорядкування та удосконалення системи податкового обліку з метою забезпечення державних податкових органів інформацією, необхідною для контролю за правильністю нарахування та сплати податків [1].

Організація системи податкового обліку складається з наступних елементів:

- організації порядку ведення облікових записів з податкового обліку;
- організації роботи бухгалтерів при веденні податкового обліку.

Організація порядку ведення облікових записів полягає в:

- проектуванні та впровадженні форм первинних носіїв інформації (паперових та електронних первинних документів);
- розробці форм облікових реєстрів та порядку здійснення в них записів;
- встановленні порядку складання звітів (податкових декларацій).

Практика ведення податкового обліку дає змогу виділити такі основні принципи його організації:

- податковий облік ведеться платниками податків самостійно відповідно до норм податкового законодавства;
- здійснюється виключно в цілях оподаткування, а також податкового контролю;
- ведеться на базі документально підтверджених даних про об'єкти, які підлягають оподаткуванню або пов'язані з оподаткуванням (підтвердженням даних податкового обліку є первинні документи);
- безперервність, достовірність та своєчасність відображення в податковому обліку даних про діяльність платника податку.

Організація та методика обліку розрахунків за ПДВ в сільському господарстві потребує удосконалення шляхом систематизації даних бухгалтерського обліку та обліку розрахунків за податками визначених відповідно до податкового законодавства, що дозволить досягти взаємозв'язку між ними: даними бухгалтерських документів, даними відображеними на рахунках обліку та даними представленими в податкових первинних, зведених та звітних документах.

Література:

1. Білобровенко Т.В. Бухгалтерський облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. дис. ... канд. економ. наук: 08.00.08 / Київ, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2018. 280 с.

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій: затверджена наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291. URL:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

3. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2014. – №13-17. – ст.112 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції» Закон України від 17 грудня 2020 року № 1115-IX Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 12, ст.96. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-20#Text>.